

КНЯГИНЯ ОЛЬГА

(прибл. 890-969)

Княгиня Ольга

Роки правління:(945-964)

- Регент після смерті чоловіка – князя Ігоря при малолітньому синові – майбутньому Святославові Хороброму (Завойовнику);
- провела численні реформи, встановила мирні відносини з країнами Європи; розповсюджувала християнство.

Досягнення княгині:

- помста древлянам;
- початок процесу усунення місцевого княжіння;
- установлення дипломатичних відносин з Германським королівством;
- установлення норм данини; ловищ, погостів, уроків та оброків;
- здійснення мирного посольства до Візантії;
- прийняття християнства;
- побудова церков та храмів;
- за час правління княгині не відбулося жодної війни.

Походження Ольги

Княгиня Ольга провела своє дитинство в селищі, що неподалік від нинішнього Пскова. Літописи не мають остаточної думки щодо походження руської володарки. Дехто стверджує, що Ольгу до заміжжя звали Прекрасою, і сама вона походила зі знатного роду. А деякі джерела вказують на давні корені слов'янського роду, звідки, можливо, походила майбутня княгиня. Найбільш ймовірно, що Ольга була донькою бідних селян. Існує красива легенда, що розповідає, як князь Ігор, повертаючись з походу, помітив прекрасну перевізницю в човні, одягнену в чоловічий одяг. Князь почав залицятися до неї, на що дівчина відповіла: “Молода я й незнатна, але надруги над собою не стерплю. Кинуся в річку, але не стерплю”. Вражений Ігор згадав про дівчину, коли зайшла мова про одруження. Він не хотів мати ніякої іншої дружини, крім “найкращої в жонах Прекраси”.

Весілля Ігоря та Ольги

Після весілля Прекраса дістала від князя Олега, що в ті часи був більш відомий як Ольг, нове ім'я – Ольга. Кажуть, що опікун князя Ігоря нарік невістку на свою честь. Літописи стверджують, що Ольга дуже сподобалася Олегу, і той підтримав Ігоря в його виборі. Наречений ще мав сумнів, але, послухавши опікуна, зважився на цей важливий крок.

Народження Святослава

У 943 році (приблизна дата) у подружжя народився син, якого назвали Святославом. За переказами, батько хлопця – князь Ігор мав ще одного сина від одної з дружин (в язичників було дозволене багатожонство). Але в літописах не знайдено жодної згадки про нього, та й після Ігоря київський стіл переходить до Святослава. Тому є підстави думати, що цього сина або не існувало, або ж він помер в ранньому віці за невідомих причин. Також відомо, що Ольга народила первістка пізно, а при наявності інших дружин князь Ігор дітей не мав., а єдиного ж просто обожнював.

Смерть князя Ігоря

У 945 році Ігор мусив йти на щорічний збір данини. Коли данина була зібрана, Ігор з дружиною повертався додому. Але переповнене радістю військо, підняло бунт. Дружинники хотіли зібрати данину з місцевого племені древлян вдруге. Ігор не зміг нічого зробити і під загрозою смерті погодився повернутися в Коростень. Древляни не чекали такого повороту подій і сказали: “Коли вовк повадиться за одною вівцею, то неодмінно повадиться до стада”. На чолі з князем Малом вони перебили все військо Ігоря та вбили його самого, розірвавши на двох березах. Після цього древляни відправили тіло вбитого до Ольги. Княгиня була вражена таким нахабством, і, слідуючи давньоруському звичаю, поклала собі помститися древлянам.

Кривава помста Ольги

Після загибелі Ігоря князь Мал почав боятися помсти Ольги, що стала регентом при малолітньому синові. Тому він послав сватів до Києва з проханням руки княгині. Ольга прийняла їх та вдала, що згодна. Після цього запросила сватів до бані. Поки вони милися, слуги підпалили будівлю. Друге посольство сватів Ольга наказала нести в човнах, після чого русичі кинули їх в яму і живцем закопали. Третє посольство на чолі з Малом напоїли вином та зарізали. Потім Ольга з сином пішли походом в саме серце древлян – Коростень (Іскоростень). Древляни злякалися, проте княгиня запевнила їх, що біди вона не зробить, тільки хай з кожного дому пошлють данину – по парі голубів. Вони зраділи і виповнили прохання. Ольга наказала прив'язати до лапок птахів по жаринці та відпустила їх. Голуби полетіли та підпалили місто. Коростень згорів дотла. Так княгиня помстилася за Ігоря.

Реформи княгині Ольги

Після помсти за Ігоря княгиня зосередила всю владу в державі в своїх руках, усунула місцевих князів.

Також Ольга встановила точний час та спеціальні місця збору данини – полюддя, погости та норми – уроки та оброки; місця для полювання – ловища.

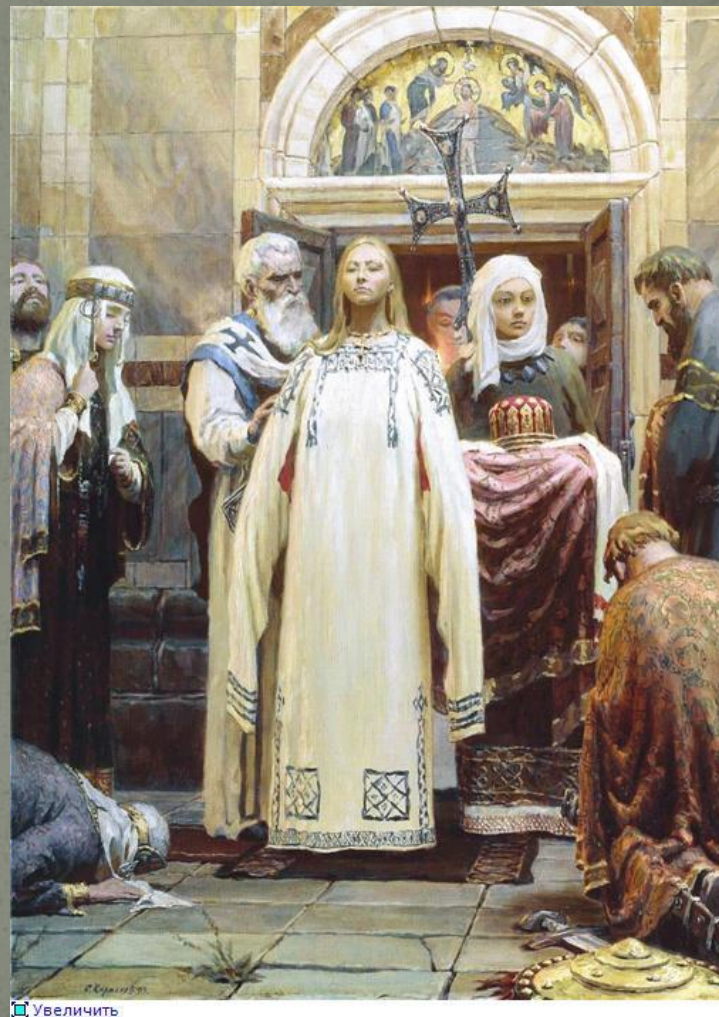
Візит Ольги до Візантії

Коли син княгині Ольги – Святослав виріс та мав посісти престол, його мати склала всі повноваження та почала турбуватися про свою душу. Вона вирішила відправитися в Константинополь – столицю Візантії. На той час там правив син Костянтина Багрянородного – Роман II. Проте вважається, що княгиню зустрів сам Костянтин. Коли Ольга прибула до Царгорода, вона була вражена пишністю міста. Особливо їй сподобалася служба в християнських соборах, і княгиня була зацікавлена цією релігією.

Хрещення Ольги в Царгороді

Після довгих міркувань, руська княгиня вирішила охреститися. В цей час Костянтин, за легендою, захотів оженитися на Ользі. Княгині цісар не сподобався, і тому вона вирішила схитрити: сказала, що не гоже християнинові женитися на язичниці і попросила Костянтина стати її хрещеним батьком. Той погодився. Ольгу охрестили з небаченою пишністю і нарекли її на честь святої імператриці Олени. Після цього імператор нагадав княгині про обіцянку. Але та відповіла, що тепер Костянтин – її хрещений батько, а вона йому донька, тому не можна їм женитися. Цісар вражено відповів: “Перехитрила ти мене, Ольго!” і відпустив у Київ з скарбами та церковним начинням.

[Увеличить](#)

Княгиня-християнка в Києві

Коли Ольга повернулася з Візантії, княгиня почала вмовляти сина прийняти християнство. Святослав відмовився, пообіцявши матері, що не буде перечити русичам, що охрестилися.

Ольга почала масштабну розбудову Києва. Вона будувала церкви, всіляко допомагала новоявленим християнам. Вона не намагалася зробити християнство державною релігією, бо знала, що цього син не дозволить. Також Ольга відправила посольство до германця Оттона з проханням прислати священників.

Смерть великої княгині

В 969 році після поразки печенігів, що напали на Київ, князь Святослав почав збиратися назад на ріку Дунай. Княгиня Ольга відчула, що вже недужа та скоро помре. Вона попросила сина залишитися хоча б до її смерті. Вмираюча склала заповіт, де просила поховати тіло згідно християнського обряду. 11 липня Ольга, благословивши сина, онуків, улюбленого Володимира (майбутній Володимир Великий), сповідалася та пішла з цього світу. Як говорить літопис, по княгині плакав весь народ.

Княгиня Ольга в лику святих

За правління онука Ольги – Володимира Великого, мощі княгині, що виявилися нетлінними, помістили в саркофаг та перенесли до церкви. Тоді ж Ольгу канонізували в лик святих як: «Святу Рівноапостольну Благовірну княгиню Всія Русі Ольгу». З тих пір православна церква вшановує правительку 11(24) липня.

Мудра, хитра та свята

Тож не дарма церква назвала княгиню святою, літопис – хитрою, а історія – мудрою...

Пам'ятники княгині Ользі

Пам'ятник у Пскові

Пам'ятник у Києві

У Житомирській області

На псковській будівлі

В Коростені

На одній з погостів

Ікони княгині

Орден княгині Ольги

“І була Ольга
передвісницею
нової віри, яко
вранішня зоря
перед сонцем...”
(Повість Минулих
літ)

